

Els valencians volen veure TV-3

La TV-3 s'estén pel País Valencià, cada vegada més. Però no amb la normalitat que fóra desitjable. Manca un repetidor que, situat en algun punt de les comarques centrals, possibilita una bona imatge. Per uns motius o per uns altres, el veïnat la demana.

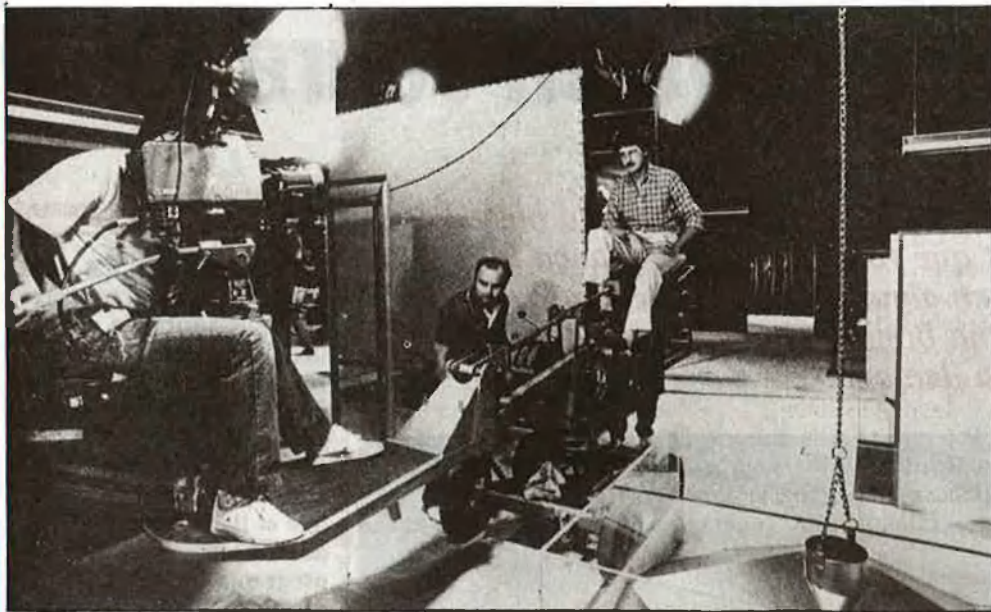
La sèrie «Dallas» continua entusiasmant

/ Arxiu

Ferran TORRENT

Les comarques del nord del País Valencià, properes al repetidor de TV-3 instal·lat al Baix Ebre, són les que millor imatge reben de la televisió catalana. L'interès despertat en aquests pobles pel canal autonòmic ha propiciat que el diari *Mediterráneo*, de Castelló, publiqui la programació de TV-3 al costat de la de les dues cadenes espanyoles. L'idioma, ben a l'inrevés del que passa a la comarca de l'Horta, i més concretament a la ciutat de València, no és cap entrebanc per als castellonencs, malgrat el lèxic barceloní de les emissions.

Per contra, a les comarques del sud és pràcticament impossible rebre'n el senyal, tret d'algun dia estival, i amb la imatge bastant boirosa. Òbviament, com més allunyat s'és del repetidor, més difícil resulta connectar amb TV-3. Però, segons alguns tècnics consultats, les ones televisives no depenen tant de la distància, sinó dels obstacles (muntanyes, edificis de gran altura...) que s'alcen al davant. D'aquesta manera, a la ciutat de València, un resident en el nord de la ciutat, a Benimaclet, té més possibilitats que no una persona amb domicili a Russafa o Patraix. A aquests últims, la instal·lació d'una antena capaç de captar la televisió catalana els suposarà unes despeses més elevades, ja que l'amplificador a utilitzar haurà de ser de major potència. També, i tal com hem ressenyat, captar una bona imatge dependrà de

Estudis de TV-3

/ Arxiu

l'altura de l'edifici on s'instal·le l'antena.

Amb tot, hi ha poblacions, com ara Catarroja, Massanassa o Albal (l'Horta Sud), que tenen magra la visibilitat, atesa la densitat de construccions de gran altura de l'àrea metropolitana de la ciutat. Tanmateix, pobles

de l'Horta situats vora la platja, o aquells, a l'entorn de València, separats de la ciutat pel desviament del riu Túria, sense edificacions pel mig, com Sedavi, Forn d'Alcedo, Pinedo..., reben amb més facilitat les produccions del Principat. Qualsevol tècnic en televisió està capacitat per a ins-

tal·lar aquesta mena d'antena, si observa l'amplificació correcta, i sempre d'acord amb els entrebancs paisatgístics del client, l'únic factor a tenir en compte.

Amb el futbol, entra la lletra

De motius, per a rebre la

TV-3, n'hi ha tots el que estire el ventall. Des de la postura patriòtica o normalitzadora, la majoria, sovint joves o parelles de matrimonis desitjosos que els fills gaudesquen dels dibuixos animats en català, fins als televidents pràctics, que afegeixen un canal més a la pantalla, o bé l'aficionat al futbol, entre els quals sempre hi ha algun blaveru renegat, que no té més remei que connectar Sénia enllà, a fi de veure el seu esport preferit.

Les anècdotes, al respecte, són inevitables. I la polèmica.

Un tècnic en electrònica, que darrerament no dona l'abast a tanta demanda d'antena catalana, ens comentava que el president d'una important falla de la ciutat decidí instal·lar-se l'amplificador adient. En secret, ¡no caldria sinó! Segons li confessà al tècnic, el faller és un gran aficionat al futbol, raó per la qual volia sintonitzar el programa *Gol a gol*, de

TV-3, ¿per què no?

«Crec que els valencians han de poder veure TV-3», han declarat a EL TEMPS, en diverses ocasions, el president de la Generalitat valenciana, Joan Lerma; el conseller de la Presidència, Rafael Blasco, i el de Cultura, Cebrià Ciscar. I és perfectament lògic que opinen així, perquè resulta evident que aquesta possibilitat, si es realitza, contribuirà eficaçment a la normalització lingüística, a favor de la qual s'han manifestat reiteradament els tres polítics socialistes.

En aquest sentit marxa

una iniciativa llançada per més de cent quaranta entitats valencianes, les quals han signat un manifest amb tres demandes: Primera: «l'immediat engegament de la xarxa tècnica de la Televisió Valenciana, acomplint així, l'acord de les Corts valencianes, sense demores ni restriccions, ni ingerències del govern central, de forma que pugua començar a emetre al més aviat possible.» En segon lloc, «la reorganització del *Centro Regional* de TVE, augmentant-ne la programació, suprimint-ne tot allò que té de centralista,

anodina i antivalenciana, substituint-ho per una programació íntegrament en valencià». Finalment, «la instal·lació dels receptors i altres mitjans tècnics necessaris perquè tots els valencians puguen lliurement triar com a opció televisiva la Televisió Catalana (TV-3), atesa la identitat de la llengua i l'interès de la programació».

El manifest, per tant, és tota una reivindicació per a la renovació del panorama televisiu valencià, per al seu enriquiment. És per això que l'han signat ja Comissions Obreres del País Valencià, Unió de L'auradors i Ramaders, Sindicat de Treballadors de l'Ensenyament, Sindicat Lliure de la Marina

Mercant, Fundació Renau, La Paraula Cristiana, Societat Borriana de Cultura, Escoltes Catòlics de la diòcesi de Castelló i d'altres entitats d'arreu del país, que s'espera augmentar a tres-centes.

La dinàmica oberta pel manifest podria arribar a la constitució d'un grup anomenat «Amics de TV-3», que s'ocuparia d'instal·lar una xarxa privada de repetidors, per tal que el senyal de les emissions cobris tot el País Valencià.

Es tracta, doncs, d'una iniciativa que, com es pot veure en el reportatge que publiquem, està plenament d'acord amb el que ja molts valencians han començat a fer pel seu compte.

TV-3, ja que TVE no oferirà partits enguany.

Dies després de col·locar l'antena, el tècnic telefonà al client per tal d'assegurar-se que la imatge continuava sent tan bona com al principi. En aquest aspecte, el president no adduí cap queixa, el problema que l'angoixava era l'idioma: ¡l'entenia! «No sé perquè ho fan tot en català», es planyi el faller a l'instal·lador, que, en vista del cabreig del client, quasi es va veure en la necessitat de disculpar-se'n. Ves per on, la feina que fa la «caixeta» en detriment de l'esforç «científic» dels «lingüistes» valencians. Amb el futbol, entra la lletra.

«Dallas», l'idioma i el veïnat

Un poc més enllà de la ciutat, el problema de la llengua resta relegat a un segon pla, aquesta vegada en favor de l'espectacle. La sèrie *Dallas* té captivada l'admiració de Rita Montesinos, una dona de

quaranta-tres anys que viu a Bétera (el Camp de Túria). Les trapelleries dels protagonistes de la sèrie, Bobby i Farraday, en llengua catalana, no són obstacle per al gaudi de Rita, que, tot i amb això, confessa que «els primers dies havia d'estar atenta al televisor, ja que no entenia algunes paraules. Ara ja m'he acostumat a la pronunciació dels locutors».

Pel que fa a la programació de TV-3, a part «Dallas», a Rita, li encisen els «Telenotícies», «per-

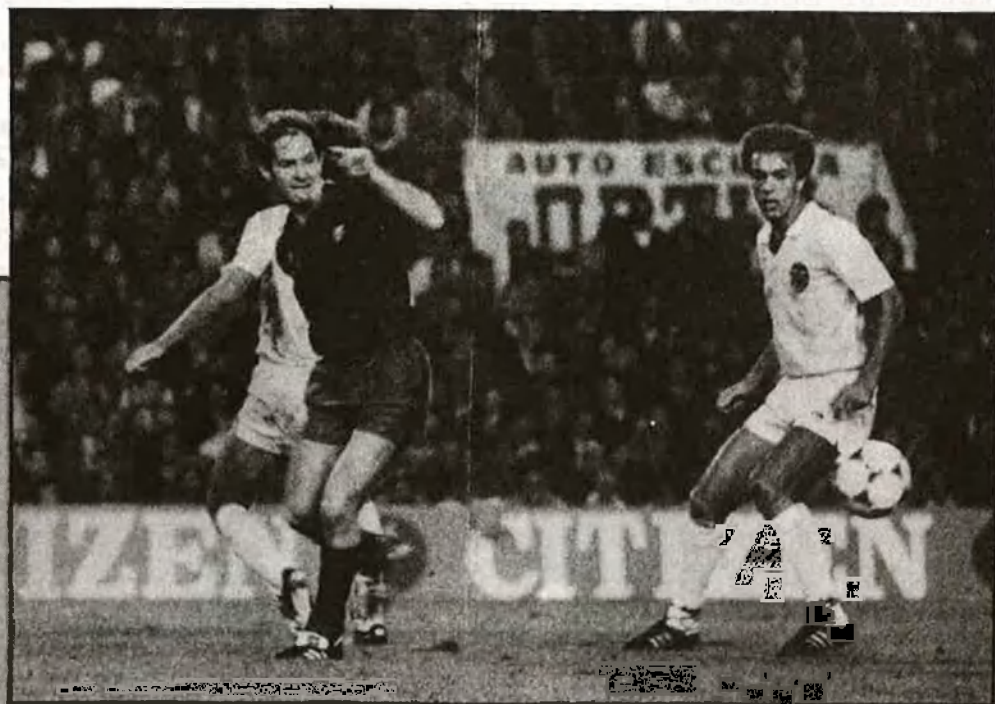
què donen una informació menys governamental, des d'un altre angle». Ella no s'havia plantejat mai el problema de l'idioma, batalla dialèctica que té enconyat un sector de la seua generació. «Sempre havia defugit la qüestió, perquè no tenia elements de juí. Però, des que rep el canal de TV-3, tant jo com el veïnat hem comprovat que el valencià i el català són iguals. Resulta curiós oir actors americans parlar la nostra llengua.»

Hi ha qui, com Maria

Albert, de Sedavi (l'Horta Sud), prefereix els programes de prevenció de salut. Deuen ser coses de l'edat. La senyora Albert és una viuda de seixanta-cinc anys, que alterna el programa *Más vale prevenir*, de TVE, amb *Curar-se amb salut*, de TV-3. Sentint-la, un creu en aquella afirmació que la petita pantalla crea addicció: «jo no isc de casa, tinc les cames fetes pols. És per això, que, com més canals puga sintonitzar, més feliç em trobe. ¿La llengua? Jo ho entenc tot». La TV-3 ha fet possible que la dona recupere el fill. «El meu xiquet venia poc per casa, però ara, amb l'*Angel Casas Show* i el futbol, ve més sovint.»

Indiscutiblement, el fet

La direcció de TV-3 hauria de contractar locutors valencians i mallorquins

/ José Alejandro

El futbol televisat, un «ganxo» de TV-3

D'altra banda, també a les Illes hi ha activitat en el mateix sentit. Obra Cultural Balear llançà fa alguns mesos una campanya d'animació popular demanant l'arribada dels programes de TV-3. Abans de l'estiu, el grup Esquerra Nacionalista-Partit Socialista de Mallorca presentà al Parlament autònom una proposició no de llei en la qual s'instava el govern a posar TV-3 de Catalunya a l'abast dels ciutadans balears. La proposta va ser aprovada per majoria, si bé de seguida es va veure que distints sectors del govern —per exemple, el conseller de Cultura, Francesc Gilet— no tenien massa desigs de dur el projecte endavant.

Més encara, el director general de RTVE, José María Calviño, va respondre que trobava la idea «de dubtosa legalitat». Malgrat això, la idea no fou abandonada. Es realitzaren proves tècniques a

Banyalbufar i Alfàbia, a càrrec de tècnics de la TV-3, i resultaren satisfactòries.

Darrerament, Obra Cultural ha promogut la constitució de la societat Boltor, S. A., per tal de fer

possible l'arribada de les emissions. L'entitat compta amb un capital de deu milions de pessetes. Al mateix temps, s'estan fent els estudis perquè les Illes puguin tenir, també, un tercer canal propi.

que TVE no haja pogut aconseguir signar un acord amb la lliga professional de futbol juga a favor de la demanda d'instal·lacions d'antenes per a rebre el canal català. Però és l'idioma de TV-3 allò que prima sobre els altres aspectes comentats, segons l'opinió de la majoria de persones consultades. Matrimonis d'ideologia nacionalista, residents a la ciutat, els fills dels quals reben l'ensenyança en català, en són, potser, els grans beneficiats.

«Els xiquets, explica Marga Sans, professora de valencià, tenen tendència a canviar d'idioma quan juguen, per influència de la televisió espanyola. *Heidi* o *D'Artacan i los mosquerros* en serien bons exemples, o bé quan imiten els vaquers. Amb la TV-3

«És curiós oír parlar el nostre idioma als actors americans»

/ Arxiu

el xiquet pot habuitar-se a jugar utilitzant el seu idioma, a més de la possibilitat que coneguen altres formes dialectals del català. Però, seria d'agrair que els directius de TV-3 tinguessen en compte que la televisió catalana no sols es veu a Barcelona. Haurien de contractar locutors valencians i mallorquins.»

TV-3 s'estén cada vegada més pel País Valencià. Els motius, com hem comprovat, són diversos i de tota mena. Ara mateix, no tots els pobles reben bé la imatge, solució tècnica que requereix un repetidor Sènia endins. «A mi, tant em fa que siga en català o en xinés. Quan Schuster centra la pilota, no cal que m'ho diga ningú. Jo ja ho veig», s'explica Pep Baixauli, mecànic i aficionat del Barça.

GRAN DICCIONARI INFANTIL CATALÀ

UNA EINA IMPRESCINDIBLE,
UN OBSEQUI ÚTIL

Una obra per a tenir noves idees, clares i precises, sobre peculiars aspectes del saber i de la cultura

Presentat per Salvador Espriu

Carrer de Sagunt, 3.
Tel. 347 19 04. València 46009

4 volums (235 x 255)
880 pàgines
2.000 entrades
2.000 il·lustracions a tot color,
Enquadernats en guàflex especial

Nom
Adreça
Població C. Postal
Telèfon Ofici

